

ANAHTAR KELİMELEER

- ✓ Tohum çimlenmesi
- ✓ endemik.
- ✓ GA3.
- ✓ stratifikasyon.
- ✓ Papaver pilosum.

İLETİŞİM

E-POSTA:
figeniseri16@gmail.com

TEZ DANIŞMANI

TELEFON:
0224-294-1788

E-POSTA:
gurcan@uludag.edu.tr

ENDEMİK PAPAVER PILOSUM SIBTH. & SM SUBSP. PILOSUM (PAPAVERACEAE) TAKSONUNUN TOHUM ÇİMLENMESİ ÜZERİNDE ARAŞTIRMALAR

Figen İŞERİ

0000-0003-2640-6108

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİYOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Prof. DR. Gürçan GÜLERYÜZ
0000-0001-5441-037X
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİYOLOJİ ANABİLİM DALI
BURSA – TÜRKİYE

TEZ ÖZETİ

Endemik Papaver pilosum Sibth. & Sm subsp pilosum (Papaveraceae) Uludağ ve Çankırı'da yayılım gösteren Türkiye endemiği bir takson olmasının yanısıra önemli tıbbi ve aromatik madde içeriğine sahiptir. Bu çalışmada, Uludağ'ın alpin kuşağından toplanan Papaver pilosum tohumlarının çimlenmesi üzerinde nemli soğuk uygulama (2 ve 4 ay), kuru depolama (6, 12, 24 ay), hormon uygulaması (150, 250, 500 ppm GA3) ve farklı sıcaklık rejimleri (20/10, 25/10, 20 OC) ve ışık (ışık/ karanlık) koşullarının etkileri incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler tohumların dorman olmadığını, türün ideal çimlenme sıcaklığının 20/10 OC olduğunu ve tohumların çimlenmek için ışığa ihtiyaç duymadığını göstermektedir. Araştırmada GA3 uygulamasının P. pilosum tohumlarının çimlenmesine etki etmediği görülmüştür. 24 ay kuru depolama şartlarında beklenen tohumların çimlenme yüzdelerinde belirgin bir düşüş gözlemlenmiştir. P. pilosum türünün çimlenme gereksinimleri üzerinde daha önce yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma ile elde edilen veriler türün ex-situ korunması için gerek duyulabilecek çimlenme fizyolojisine yönelik bilgi sağlamaktadır..

TEZ SONUÇLARININ UYGULAMA ALANLARI

Bir türün ekolojik yaşam döngüsünün bilinmesi bu türün doğada çimlenme ve gelişmesi için en uygun periyotların öngörülebilmesini mümkün kılar. Türlerin ex-situ korunmasına yönelik çalışmalarda onların çimlenme özelliklerinin bilinmesi önemlidir. (Harper 1977, Lentz ve Johnson 1998, Gimenez-Benavides ve ark. 2005) ve endemik türlerin çimlenme ekolojisi bu türlerin koruma programı için önemli bir temel sağlar (Perez-Garcia 2008, Herranz ve ark. 2010, Mattana ve ark. 2010, Carasso ve ark. 2011). Tohumların çimlenme özelliklerinin bilinmesi, türlerin hayatta kalma stratejileri, filogenetik ilişkileri, coğrafi dağılımını ve habitat yapılarını yansıtmaları nedeniyle (Schütz ve Rave 1999, Ellison 2001) tohum biyolojisi, türlerin korunması çalışmalarında oldukça önemlidir (Donohue ve ark. 2010). Alpin ve arktik bölgelerin sert habitat özellikleri nedeniyle endemik türlere ev sahipliği yapması (Väre ve ark. 2003), bu bölgeleri tohumların çimlenme süreleri ve özelliklerinin araştırılması bakımından elverişli hale getirmektedir (Billings ve Bliss 1959, Körner 1999). Uludağ'ın alpin kuşağında ve Çankırı'da yayılış gösteren endemik bir tür olan Papaver pilosum'un çimlenme fizyolojisi daha önce çalışılmamıştır. Uludağ yayılış gösteren popülasyonunun turizm merkezine yakın bulunması ve dağın su kaynaklarının aşırı düzeyde kullanılması nedenleriyle antropojenik etkilere de sıklıkla maruz kalabileceği açıktır. Türün yayılış alanlarının tahrip edilmesi nedeniyle, ileride ex situ olarak korunması veya gen bankasında saklanması gündeme gelebilir. Bu çerçevede bu çalışmada bulunan sonuçlar, türün korunmasına yönelik ek araştırmalar önemli katkı sağlayacaktır.